

# Türk İnternet Medyası Kapasite Geliştirme Projesi

"Bu proje İçişleri Bakanlığı  
Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü destekleri ile yürütülmektedir."



T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI  
**SIVIL TOPLUMLA  
İLİŞKİLER**  
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ



# Türk İnternet Medyası Kapastte Geliştirme Projesi

"Bu proje İçişleri Bakanlığı  
Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü destekleri ile yürütülmektedir."



T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI  
**SİVİL TOPLUMLA  
İLİŞKİLER**  
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ



## PROJE SERÜVENİ VE TÜRK İNTERNET MEDYA BİRLİĞİ

2010 yılında kurulan İnternet Medya ve Bilişim Federasyonu medya ve güvenli internet kullanımı dahil pek çok konuda projeler üreten ve uygulayan bir sivil toplum kuruluşudur. Bünyesinde oluşturulan TİMİR ise Türkiye ve dünyada hızla değişen internet medyası alanını geliştirmek, gelişmelerden azami katkıyı sağlamak, ortak ve ortak projeler üretmek için birleşen 81 ilde kurucusu olan 600'e yakın internet haber sitesi, 38 TV, 100 Radyo oluşan en kapsamlı medya birlikteliklerinden biridir.

İMEF kurulduğu 2010 yılından bu zamana Türkiye'nin dijital dönüşüm serüvenini yakından takip etmiş, dijitalleşme hakkında proje ve farkındalık çalışmaları yaparak internet ve medya alanının sivil toplum rolünü üstlenmiştir. İnternetin toplum yararına kullanılması için projeler hazırlayan İMEF; İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Tanıtım Fonu başta olmak üzere Kamu-STK iş birliği anlayışı ile çalışmalar yürütmüştür.

İMEF'in çalışma alanlarından biri de internet medyasıdır. İnternet Medyasının ülkemizde yazılı medyanın önüne geçmesi ve öneminin yerelden ulusala artması bu konuda araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bugün ülkemizde birçok yerelden güç alan internet haber sitesi, yazılı medyadan fazlaca okur sayısına ulaşmaktadır. Aslında bu çarpıcı örnek bile internet haberciliğinin geldiği noktayı ortaya koymaktadır.

## NEDEN TİM-BİR ?

Türk İnternet Medyası'nın kısa sürede dijitalleşmenin etkisi ile hızlı büyümesi ve etkileşim sayısının katlanarak artması internet haberciliğini meslek haline getirdi. Fakat ülkemizde internet habercilerine hakların tanınması konusunda ise eksiklikler bulunmaktaydı. Bu eksiklikleri yaptığı istişare toplantıları ile tespit eden İMEF, önce bünyesinde daha sonrada meslek birliği olarak Türk İnternet Medya Birliğini kurmak için çalışmalara başladık. Gerek hükümet nezdinde gerekse diğer sivil toplum kuruluşları ile yaptığımız ortak değerlendirmeler sonucu sorunları ve çözümlerini ortaya koyduk. Sorunların en başında internet haberlerinin kendilerine ait meslek odası olmayışı, internet haberciliğinin standartlarının belirlenmemiş olması ve internet habercilerinin basın kartına sahip olmayışı öne çıktı. Ancak bir diğer sorun ise internet haberciliğinin standartlarının belirlenmemesi ve web alanı alan herkesin haber sitesi kurmasıydı. Kuracağımız Türk İnternet Medya Birliği ile internet haberciliğinin standartlarını belirleyip, zengin içerik üreten, kopyala yapıştır haberciliğinden uzak özgün haber anlayışı tesis etmek istiyorduk. Bu sebeple TİM-BİR 'i kurarken internet habercileri olarak kapasitemizi ve içerik üretme gücümüzü güçlendirmek istedik. Bahsettiğimiz gerekçelerle " Türk İnternet Medyası Kapasite Geliştirme projesini" İMEF olarak hazırlayarak Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün olurlarınıza sunduk.

## KATKI SUNAN HERKESE TEŞEKKÜR EDİYORUZ

Projemizin desteklenmesinin ardından TİM-BİR bünyesinde eğitimlere katılacak bütün yerel internet haber siteleri ile iletişime geçtik. 5 ayrı bölgede 500'ün üzerinde internet habercisi ile eğitimlerimizi gerçekleştirdik. Ayrıca bu eğitimler süresinde internet medyasının sorunlarını ve çözüm önerilerini konuşarak notlarımız arasına aldık. Projemiz kapsamında kişisel verilerin korunmasından, telif haklarını hukukuna, güvenli internetten internet editörlüğüne birçok konuyu katılımcılarımızla paylaştık. Eğitimlerimiz kapasite artırımını zaman zaman ise deneyim paylaşımı halinde geçti. Bütün çalışma ve gayretimiz internet haberciliğinin hak ettiği değeri bulması. Çünkü her platformu ile internet medyası artık yeni dönemin gücüdür. Bu duygularıyla projemize katkılarından dolayı İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu'ya, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'müze, illerde bizlere destek olan İMEF Temsilcilerimize teşekkürlerimizi sunarım.

## İNTERNET MEDYA VE KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KANUNU

İnternet ve Bilişim Federasyonu ve İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından desteklenen “ İnternet Medyası Kapasite Geliştirme projesi “ kapsamında tarafımda İnternet Haber Sitesi içerik üreticisi ve yöneticilerine “İnternet Medyasında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu” eğitimi verilmiştir. Hem geleneksel medyada, hem de internet medyasında, Telif Hakları kadar önemli olan, sınırların, hakların ve yükümlülüklerin bilinmesi gereken, aksi durumlarda ciddi yaptırımlar uygulanan hukuk alanı da “kişisel verilerin korunması”dır. Kişisel verilerin korunması kendi başına bir Anayasal temel hak ve hürriyettir. Ancak, temel hak ve hürriyetlerin birbiri ile çatışması söz konusu olabilmektedir. Bu şekilde kişisel verilerin korunması hakkı da, “haber alma” ve “haber verme” hürriyetini içeren “ifade özgürlüğü” ile zaman zaman çatışabilmektedir. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 28/1-ç maddesine göre “Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi” Kanunun uygulamasından istisnadır. İfade özgürlüğü kapsamında, haberlerin bu istisna kapsamına girmeleri için özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek yükümlülüğü mevcuttur. Ayrıca, ifade özgürlüğü ve kişisel verilerin korunması temel hak ve hürriyetlerinin çatıştığı durumlarda Anayasa Mahkemesi Kararları uyarınca “denge testi” yapılması gerekmektedir. Bunlara



ek olarak, Avrupa Birliği Mevzuatı ve ülkemiz Anayasa Mahkemesi ile Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun uygulamasından hareketle, kişilerin yer aldıkları haberler ile ilgili "unutulma" hakkını veya Kanun'un 11. kapsamında kişisel verilerinin "silinmesini, yok edilmesini, düzeltilmesini" isteme hakkına sahiptir. Bu gibi durumlarda, temel hak ve hürriyetler ile ilgili olarak, internet habercilerinin dikkate almaları gereken kriterleri bilmeleri ve gerekli durumlarda "denge testi" yapabilmeleri için temel bilgiye sahip olmaları beklenmektedir. Diğer taraftan, her veri sorumlusu gibi, internet habercileri de haberler dışındaki faaliyetlerinde de çalışanları, iş nedeniyle irtibat içinde oldukları kişiler, tedarikçilerinin ve internet sitesi ziyaretçilerinin kişisel verilerini işlemekte, her veri sorumlusunun alması gereken tedbirleri almaları gerekmektedir. "İnternet Medyası Kapasite Geliştirme Projesi " kapsamında bahsedilen konular ile ilgili temel bilgilere ve bilgi güvenliği esaslarına yer verilmiştir. Öncelikle, kişisel verilerin korunması ile ilgili temel hak ve hürriyetlere ve veri sorumlularının yükümlülükleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Eğitimin ikinci bölümünde ise ifade özgürlüğü ile kişisel verilerin korunmasının çatıştığı durumlarda dikkate alınması gereken kriterlere ve emsal kararlara yer verilmiştir. İnternet Habercileri de yönelttikleri sorular ile, pratikte yaşadıkları sorunlardan örnekler vermiş, verilen cevaplarla bunların Kişisel Verilerin Korunması Mevzuatı kapsamında değerlendirilmesi sağlanmıştır. Tüm bu nedenlerle eğitimin amacını yerini getirdiği, İnternet Habercilerinde gerekli farkındalığı sağladığı gözlemlenmiştir.

Özge Evcı Eralp  
Avukat Öğretim Görevlisi

## Dijital Dünyanın Telif Sorunu

İnternetin gelişiminden sonra yeni bir dünyaya doğduk hepimiz. Yetmiş yaşında olan için de yedi yaşında olan için de “dijital çağ” her gün akıl almaz bir hızla yeniden başlıyor. İnternette her gün “yenileniyoruz” ve bu yenilenme bizleri yabancılaştırıyor. Yapay zeka, sosyal medya, metaverse, NFT, Blok Zincir... İşte bunların tümü artık birçok şeyi yeniden düşünmemizi gerektiriyor. Bu noktada telif hukuku ve blok zincir bağlamında bir değerlendirmeye yer vermek istiyoruz.

### Blok zincir nedir ki?

Bir işletme ağındaki bilgisayarlarda depolanmış bilgilerin açık şekilde bilgi alış-verişine izin veren gelişmiş bir veri tabanı mekanizması. Blok zinciri veri tabanı, kendi işletme ağındaki veya entegre edilen diğer ağlardaki bilgilerin gerekli olanlarına birbirine bağlı bloklar haline getirir ve depolar. İşletme ağında görüş birliği olmadıkça, blok zincirinin parçaları silinemez, değiştirilemez. İşlemlerin ilerlemesi için “mutabakat” arayan sistem, verileri kronolojik sırayla kimin, nasıl, ne zaman yaptığını; işlemin içeriğini gösterecek biçimde saklar. Yapılan ve birbirine bağlı işlemlerin otomatik sonuç doğurması, sıralı ve doğru biçimde onaylanmasına bağlıdır.

Geleneksel veri tabanı; verilerin korunması, kötüye kullanılması, depolanması ve ortaya çıkardığı sistem açıkları ile gündeme gelmekte... Blok zinciri, geleneksel veri tabanı yaklaşımı yerine yeni bir model getiriyor... 2009 yılında ilk kez kul-

lanılmaya başlayan ve son yıllarda ise popülerliğini artıran “kripto varlıklar” alt yapısını blok zinciri sisteminden alıyor. Blok zinciri şöyle hayal edebiliriz: Bir ip üzerinde birden fazla düğümler olduğunu düşünün. Her düğüm bir blok (bilginin tutulduğu yer), ipin tamamı ise zincirdir (veri hattı). Her düğümün açılması için bir öncekinin açık olması ve tarafların “mutabık” kalması gerekir. Böylece veri saklama tümel değil bölümler halinde, ayrı ayrı oluyor... Biri birini tanıyan şifreler ile bir anda bağlantı kurabiliyor.

## “Blockchain” ne işe yarar?

Blok zincir dağınık bir depolama imkânı sunar, tüm verileri bir yerde tutmaz. Düğümler yani bloklar arasında şeffaf bir kriter koyar, tarafları için bu bir güvenilirlik sağlar. Merkezi bir yapı veya sisteme gerek duymadan “mutabakat” koşuluna uygun veri transferi sağlayabilir. Eklenen veri güncellenemez, silinemez ve kalıcı olarak saklanır, saldırılara maruz kalsa bile kaydın birçok unsuru yine ayakta kalır. Blok zinciri sisteminde düğümler kimlik belirtmeden sadece blok zincirinin adresinin bilinmesi ile veri aktarımı gerçekleştirebilir, üretilen adres onu elinde tutana aittir. Bu yönüyle dijital üretimin bir “doğrulama” ve “kayıtlama” aracıdır.

## Kullanım alanı ve NFT

Blok zinciri teknolojisi finans, bankacılık, sağlık, kayıtlama, bahis, para transferi, uluslararası ödemeler, e-ticaret, iş analizleri ve geliştirme sahalarında kullanılmaya başlanmıştır.

Bunların yanında akıllı sözleşmeler ile hayatımızı kolaylaştıracak sistemle tanıştık. Blok zincirlerine gömülü olan akıllı sözleşmeler, bir anlaşmanın sözleşme şartlarının güvenilir üçüncü tarafın müdahalesi olmadan otomatik olarak uygulanmasını sağlar...

Belirttiğimiz bu doğrulama/denetleme kabiliyeti ilerde verilerin “şişmesi” sonucunu doğuracak olsa da bu aşamada kolay doğrulama yapılmasına ve “biricik” nitelikte bir kayıt sistemi oluşmasına vesile oluyor... Bir şeyin biricik yani yegâne olması sanat başta olmak üzere telif gerektiren konular açısından önemli. NFT, blok zincirinin özelliğinin kullanarak telifte konu olabilecek hemen her şeyi kayıtlayabiliyor. NFT, blok zincir üzerindeki değiştirilemez veri bölümüdür. NFT; resim, müzik, roman gibi sanat eserlerini konu alabileceği gibi videoyu, sesi, görüntüyü veya fotoğrafı da konu edinebilir. NFT’ler de bir şeyin misli değil bizzat “biricik” olan kendisi ortaya çıkarılır.

## Hukuki riskler

Blok zincirinin veri güvenliği veya verinin depolandığı yerin mahiyeti bir kabulden ibaret aslında. Bir başka husus ise NFT’yi koruyan hukuki bir alt yapının olmaması. Dijital olarak korunan bu durumun fikri mülkiyet kapsamında bir yasal düzenlemeye kavuşması gerekiyor. Bir NFT’ye sahip olmanın hukuki yönü yok. Bu internet alemi için kabul görse de tanımlı ve net bir alanı yok şimdilik. Bunun da titiz biçimde ele alınması gerekiyor, piyasası bu olgunluğa erişti keza... NFT’nin

en büyük riski (tıpkı internet gibi ilk çıktığında bilmediğimiz, şimdi gördüğümüz mağduriyetler gibi) belirli bir yöneticisinin olmamasından kaynaklı olarak farklı ve çoğu zaman çelişen hukuklara tabi olabileceğinden karmaşık yargı yetkisi sorunları doğurmasıdır.. NFT'nin bir ortak hukuk metnine, bir sözleşmeye yakın zamanda ihtiyaç duyacağı çok açık... Bu konuda ilk metin olarak niteleyeceğimiz 2019 yılında AB'de Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Yönergesi (2019/790/EU sayılı DSM Directive) yayınlandı ve devamı gelecek...

## Dijital telif yasası

Bunların hepsi birer fikir ürünü. Yani sadece bunlar değil. Sosyal medya ve internet medyasının birçok ürünü ve içeriği bu konu kapsamında. Bildiğiniz üzere bir düşünce ürünü olan kitap, haber, video vb herşey "fikri mülkiyet" konusu. Temel olarak bu konu 5846 s. Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda düzenlenmiş. Buna göre sahibinin özelliğini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini kapsamına almaktadır. Fakat bu tanım, gelişen çağı ihata etmek de zorlanıyor. Bir yanda internet, yazılım, NFT ve şimdilerde metaverse... Bir yanda ise bu tanım. Dijital eser kavramının tüm alt dalları ile bir arada ele alan dijital eserler yasasına ve bu yasanın düzenleyici kararlar alabilecek bir kuruluna ciddi anlamda ihtiyaç var. Zira dijital dünyanın konusu geleceğin meselesi ve piyasa koşullarına terk edilmemesi gereken öneme haiz! Mevcut mevzuattaki "herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve her biçim altında ifade edilen bilgisayar

programları...” ifadesindeki “bilgisayar programları” kavramına tutunarak dijital ürünleri yani yazılımları fikri mülkiyet konusu haline getirebiliyoruz. Ancak bu yeterli değil. İnternet medyasını da kapsayacak biçimde bir Dijital Eserler Kanunu veya 5846 sayılı Kanuna bu minvalde yeni bir bölüm eklenmesi gerekiyor. Bu biraz da tüm dünyanın sorunu. Dijital dünyada bu anlamda koruma da hakkın teslimi de zayıf kalıyor...

Av. Cüneyd Altıparmak

## İNTERNET HABERCİLİĞİNE EDITÖRYAL BAKIŞ

İnternet Medyası zamana karşı ivme kazanan ve geleneksel medya karşısında güçlenen bir konumda bulunmaktadır. Ülkemizde alt yapının güçlenmesi ve internetin her alanda kullanıma girmesi ile birlikte insanlar habere ulaşımı internet üzerinden gerçekleştirmeyi tercih etmeye başlamışlardır. Günümüzde 3.yaş grubu haricinde ki kitlenin interneti tercih ettiğini açıkça gözlemlemekteyiz. Ana akımı oluşturan medya kuruluşları da bu değişime ayak uydurmak zorunda kalarak yayın organlarını dijitale taşımış, okuyucuya bu şekilde ulaşmıştır.

Yazılı medyanın en önemli kontrol mekanizması şüphesiz editör kısmıdır. Editörler hazırlanan haberin aslında okuyucuya en yakın noktasına yer almaktadır. Denetimin yanı sıra anlam bütünlüğü dahil birçok perspektiften metni ele alan editörler, internet medyasının hızlı tüketimi ve anlık yayın opsiyonu ile birlikte daha önemli konuma yerleşmektedir.

Tabi internet medyasının, basılı medya karşısında henüz haklarını tamamiyle alamaması ve basın ilan kurumu gibi kurumlardan maddi destek görememesi nedeniyle editör çalıştırmak oldukça lüks bir durum gibi gözükmektedir. Bu olumsuz durumun yanına bir de internetin anlık ve hızlı tüketimi eklenince üretilen içeriklerin Türkçe yazım kurallarından uzak, sadece kelimeler zinciri olan cümlelerden oluşan içeriklere de internette rastlamaktayız. Bu durum ne kadar üzücü olsa da internet haberciliğinde editörün önemini öne çı-

kartmaktadır. İlk haberi girenin kazandığı bu mecrada bazen çok ciddi kurumların bile Türkçe konusunda sınıfta kaldığını görmekteyiz. Bugün televizyon yayınlarında bile “ belediye eski başkanı “ yerine “ eski belediye başkanı” yazıldığını değerlendirirsek, gelecek adına endişe taşıyabiliriz. Bu sebeple yayıncılık açısından büyük önem taşıyan editörlüğün daha çok önemsendiği günlere hep birlikte diyorum...

Abdurrahman Aksu  
İMEF Proje Koordinatörü



## İNTERNET MEDYASININ KAPASİTESİNİN VE KALİTESİNİN ARTIRILMASI ÜZERİNE TESPİT EDİLEN SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

### Sorunlar, Çözüm Önerileri, ilgililer.

KONU	DURUM	ÇÖZÜM ÖNERİMİZ	İLGİLİ KURULUŞLAR
Basın Kartı	İnternet medyasının, akreditasyon, belgelendirilmesi için internet Yasasında yer alacağı söylenen belli kriterlere sahip internet haber sitelerinin Basın Kartı verilmesi.	Yasa çıkmadan önce sektörle birlikte kriterlerin belirlenmesi.	TBMM, C.B. İletişim Başkanlığı, RTÜK, BTK, Basın İlan Kurumu vb.
Kamu İlanlarından Pay	İnternet Yasasında yer alacağı söylenen belli kriterlere sahip internet haber sitelerinin Kamu İlanlardan pay verilmesi.	Yasa çıkmadan önce sektörle birlikte kriterlerin belirlenmesi.	TBMM, C.B. İletişim Başkanlığı, RTÜK, BTK, Basın İlan Kurumu vb.
Meslek Odası Kurulması	Medya mensuplarının çoğu küçük işletmedir. Ancak NACE kodu ve meslek odası tanımı olmadığından destek için başka meslek odaları (matbaacılar, seramikçiler vb) üzerinden başvuru yapılabilmektedir.	Medya Meslek Odası Kanununun çıkarılması	TBMM, C.B. İletişim Başkanlığı, RTÜK, BTK, Basın İlan Kurumu vb.
KOSGEB Desteklerinden Yararlanma	İnternet Medyasının kurumsal, teknik, idari alt yapısının güncelleme projesi kapsamında Medya Mensuplarına Özel destek programı başlatılması.	İnternet Medyasının arge ve diğer alanlarda kendini geliştirme için özel hibe programlarının açılması	KOSGEB
İnternet Medyasının Kalite ve Kapasitenin artırılması	Türk İnternet Medyası Kalite ve Kapasitesinin artırılması projesi kapsamında sektörün ihtiyacı olan eğitim, teknik ve içerik desteklerinin sağlanması.	Türk İnternet Medyası Kalite ve Kapasitesinin artırılması projesinin desteklenmesi	C.B. İletişim Başkanlığı, RTÜK, BTK, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Basın İlan Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığı vb.
İnternet Medyasına Proje ve Finansman Desteği	İnternet Medyasının proje destekleri ile güçlendirilerek kurumsal yapılarının sağlanması ve finansman desteklerinin sağlanması	İnternet Medyasının başvuru yapabileceği özel hibe programlarının bölgesel kalkınma ajansları üzerinden ilana çıkması	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları







## İNTERNET MEDYA VE BİLİŞİM FEDERASYONU

Gökkuşuğu Mahallesi 1204 Sokak No: 19/20 Çankaya/ANKARA

Telefon : +90 312 475 67 89 - Faks : +90 312 475 67 90

info@imef.org.tr • <http://www.imef.org.tr/>